

Виконання вище визначених завдань вимагають від аудитора комплексного дослідження інформаційної бази, а також спланованої та послідовної роботи з виконанням внутрішньої перевірки нематеріальних активів.

Метою ж проведення контролю ефективності нематеріальних активів є виявлення ступеню результативності їх використання, встановлення обсягів альтернативних доходів від їх використання, надання керівництву підприємства інформації про ефективність використання нематеріальних активів.

Об'єктом контролю ефективності являється економічна діяльність підприємства, що відображені в первинних документах, бухгалтерській звітності та облікових реєстрах.

До основних цілей контролю ефективності використання нематеріальних активів можна віднести:

- визначення раціональності використання нематеріальних активів через результативність діяльності підприємства;
- виявлення втрачених можливостей використання нематеріальних активів;
- визначення рівня ефективності реалізації контролю за використанням нематеріальних активів впродовж всього життєвого циклу підприємства [2].

Таким чином, запропоновані заходи щодо удосконалення обліково-аналітичного процесу внутрішнього контролю нематеріальних активів на засадах проведення їх внутрішнього аудиту та аудиту ефективності їх використання дозволять отримати висновки про ступінь результативності розпорядження нематеріальними активами на розглянутому підприємстві, підвищити ефективність управлінських рішень, економічність використання витрачених коштів та ресурсів та удосконалити обліково-аналітичний процес внутрішнього контролю підприємства.

Список літератури:

1. Сметанко О.В. Інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту нематеріальних активів в акціонерних товариствах України / О.В. Сметанко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
2. http://science.crimea.edu/zapiski/djvu_econom/2011/econ_1_2011/365-369.pdf
3. Кантаєва О.В., Бабіч М.І. Контроль використання нематеріальних активів для прийняття управлінських рішень / О.В. Кантаєва, М.І. Бабіч // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
4. http://www.nbuvg.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2011_3_1/19.pdf

Малік Р.Ю.

ДОЦІЛЬНІСТЬ ІНТЕГРАЦІЇ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА В ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ КЛАСТЕР ОДЕСЬКОГО РЕГІОNU

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

На сьогоднішній день машинобудування являється однією з найважливіших, потужних і перспективних галузей промисловості та відіграє важому роль в економічному розвитку України.

Проте машинобудування все ще залишається серед галузей, які не досягли середнього показника конкурентоспроможності.

Інтеграція машинобудівних підприємств в туристсько-рекреаційний кластер регіону – одна з найважливіших тенденцій розвитку організації та управління у ХХІ столітті.

Відсутність практичного механізму інтеграції машинобудівного підприємства в туристсько-рекреаційний кластер регіону активізує науково-дослідну діяльність щодо створення методичних рекомендацій з розробки та реалізації стратегії інтегрованого розвитку, що призведе по-перше до синергетичного ефекту, залучатиме інвестиції, підвищити туристичний імідж регіону та дасть нові можливості виходу на міжнародний туристичний ринок.

Питання інтеграції машинобудівних підприємств в туристсько-рекреаційний кластер регіону залишаються недостатньо висвітленими. Практично відсутні роботи по розробці стратегії інтеграції машинобудівних підприємств в туристсько-рекреаційний кластер, дослідження за цим напрямом особливо актуальні і потребують подальшого вивчення.

Наукові основи інтеграції створювалися і розвивалися багатьма вченими різних країн, однак дискусійним залишається питання про формування механізму входження машинобудівного підприємства в туристсько-рекреаційний кластер регіону.

Термін «інтеграція» походить від латинських слів *integration* (відновлення) і *integr* (цілий). Він означає відновлення цілісності єдності, об'єднання в ціле раніше відособлених частин, об'єктів, явищ або процесів, що мають необхідні дані для такого об'єднання [1].

Можна підтримати твердження Є.П. Губіна, який розглядає інтеграцію як з'єднання галузей в єдині господарські організації [2].

Є.А. Оглоблін на відміну від Є.П. Губіна в інтеграції бачить об'єднання зусиль підприємств, організацій, трудових колективів і окремих територіальних виробничих систем [3].

Звернувшись до наукових робіт С.Ю. Вайнштейна, бачимо, що автор розглядає інтегровані утворення як об'єднання певних економічних процесів [4].

Опираючись на роботи П.І. Гайдуцького, можна побачити, що вчений розглядає інтеграцію як організаційну або економічну ув'язку самостійних господарських підрозділів в єдине ціле формування [5].

За визначенням В.В. Кузьменка, та А.Г. Кононова інтеграція уявляє собою форму або «системний стан» учасників виробничого процесу, процес укріплення виробничих та економічних відносин окремих учасників в єдине ціле, механізми або методи, за допомогою яких здійснюють об'єднання учасників до єдиного господарчого механізму [6].

Цікавою для нашого дослідження виступає думка С.Ю. Вайнштейна, який синергетичний ефект називав інтеграційним ефектом, вкладаючи такий сенс: «Інтегровані утворення, що формуються на основі виробничо-технологічних, організаційно-господарських і міжгалузевих зв'язків, – не прості об'єднання певних економічних процесів, а такі, які дають інтеграційний ефект, що перевищує суму ефектів функціонування його окремих частин» [4].

В роботах польського дослідника З. Новака економічна інтеграція визначається як процес утворення таких господарських зв'язків, які ведуть до створення великого комплексу, що представляє собою єдине ціле, а також прискорює розвиток, підвищує національний дохід. Необхідність економічної інтеграції в міжнародній сфері є результатом досягнутого етапу розвитку продуктивних сил, що являється об'єктивно обумовленим процесом[7].

На нашу думку, однією з основних причин інтеграції підприємств є прагнення отримати і посилити синергетичний ефект, тобто взаємодоповнюючу дію активів двох або декількох господарюючих суб'єктів, сукупний результат якого перевищує суму результатів окремих дій цих компаній. Синергетичний ефект в даному випадку може виникнути завдяки економії, обумовленої масштабами діяльності, комбінуванням взаємодоповнюючих ресурсів, мінімізацією трансакційних витрат.

Для запуску процесу інтеграції потрібна об'єктивна необхідність, мета інтеграції.

Інтеграція реалізується за допомогою певного механізму.

Із цього приводу П.І. Гайдуцький писав, що механізмом виникнення, розвитку і дії процесів інтеграції виступають міжгалузеві зв'язки [5].

Зв'язки між суб'єктами громадського виробництва, що інтегруються, є механізмом інтеграції. Вони мають виробничий, економічний і соціальний характер, в чому відбувається суть процесу інтеграції.

Думку про шляхи інтеграції висловлює О.С. Віханський. Він пише, що фірма може здійснювати інтегроване зростання як шляхом придбання власності, так і шляхом розширення зсередини. При цьому в обох випадках відбувається зміна положення фірми всередині галузі [8].

При розгляді шляхів інтеграції між підприємствами слід розрізняти її напрями. На думку, Ю.А. Ципкіна та А.Н. Люкшинова, інтеграційне (зовнішнє) зростання полягає в поглинанні інших підприємств, злитті з ними або їх переході під суворий контроль. Вчені виділяють наступні різновиди цієї стратегії: регресивна інтеграція – об'єднання з постачальниками; прогресивна інтеграція – спроба отримати у володіння або поставити під суворий контроль систему збуту [9].

Представлене питання щодо напрямів інтеграції тісно пов'язане з поняттям «інтегратор». Залежно від того, хто є інтегратором, і визначатиметься напрям інтеграції.

В процесі господарської діяльності підприємств виникає необхідність в формуванні зв'язків один з одним, при цьому один з суб'єктів стосунків виступає ініціатором інтеграції – інтегратором.

В економічній літературі немає єдиної думки з питання, хто повинен виступати інтегратором.

Усіх авторів об'єднує одна ідея – провідною стороною інтеграції є та, у якої сконцентровані ресурси. У зв'язку з цим можна сказати, що головним чинником, що визначає провідну сторону інтеграції, є наявність необхідної кількості ресурсів, головні з яких – матеріальні.

Маючи необхідну кількість капіталу, інтегратор організовує нове виробниче об'єднання, цілі якого більшою мірою підпорядковані інтересам інтегратора.

Механізм реалізації інтересів провідної сторони інтеграції здійснюється через зосередження управління в руках інтегратора.

Інтеграція також може здійснюватися на партнерських принципах, де управління структурою, що інтегрується, її членами здійснюється на рівних правах, а створені вартості розподіляються відповідно до вкладу кожного члена. Тут функції інтегратора розподілені між членами інтегрованого утворення на паритетних началах, згідно з їх компетенцією і вкладом в загальну справу.

Вважаємо необхідним розпочати процес інтеграції машинобудівних підприємств в туристсько-рекреаційний кластер Одеського регіону, що в подальшому відобразиться в стратегії регіонального розвитку, яка на меті ставить усвідомлення ролі регіональної самостійності і комплексного сталого розвитку, як провідного фактору забезпечення економічної, соціальної й природно-господарської стабільності в регіоні.

Список літератури:

1. Інтеграція // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Інтеграція>
2. Губін Е.П. Аграрно-промышленное кооперирование и управление производством / Е.П. Губін. – М.: «Экономика», 1976. – с. 151.
3. Оглоблин Е.А. Экономическая сущность и формы развития интеграционного процесса в сельском хозяйстве / Е.А. Оглоблин // Экономика сельского хозяйства. – 1983. – № 6. – с. 35.

4. Вайнштейн С.Ю. Моделирование и оптимизация развития аграрно-промышленных образований / С.Ю. Вайнштейн, С.Е. Ильюшонок. – Новосибирск: Наука, 1985. – с. 246.
5. Гайдуцкий П.И. Межотраслевые связи в агропромышленном комплексе /П.И. Гайдуцкий. – К.: «Вища школа». Головное изд-во, 1988. – с.192.
6. Кузьменко В.В.Формы, условия и механизмы интеграционных процессов агропромышленных формирований / В.В. Кузьменко, А.Г. Кононов// Вестник СевКавГГУ. Серия «Экономика». № 1 (9), 2003. с. 97
7. А. Бородаевский. Предмет обсуждения – капиталистическая интеграция / А. Бородаевский // Мировая экономика и международные отношения. – 1972. – № 4. – с. 100
8. Виханский О. С. Стратегическое управление:[учеб.пособ.]. – 2-е изд., перераб. и доп. / О. С. Виханский. – М.: Гардарики, 2000. – с.296
9. Цыпкин Ю.А. Агромаркетинг / Ю.А. Цыпкин, А.Н. Люкшинов. – М.: Колос, 1998,с.370.